

[Hög tid för en klimatallians över höger/vänster-gränsen” - DN.SE.](#)

DN Debatt. ”Hög tid för en klimatallians över höger/vänster-gränsen”

UPPDATERAD 2021-10-05 PUBLICERAD 2021-10-03

Den nuvarande utformningen av politik och ekonomi förmår inte att i tid garantera den omställning som krävs, skriver femton undertecknare med Gudrun Schyman, Anders Wijkman, Kristina Persson och KG Hammar i spetsen. Foto: Thomas Karlsson, Jonas Lindstedt, Vilhelm Stokstad/TT, Björn Larsson Rosvall/TT

DN DEBATT 4/10.

Gudrun Schyman, Anders Wijkman, Kristina Persson, KG Hammar, med flera: Dagens politik och ekonomi klarar inte omställningen i tid.

Det är hög tid att skapa en klimatallians över åsiktsgrensar, trosbekännelser och språkbarriärer. Klimatfrågan får inte reduceras till en höger- eller vänsterfråga. Det är akut bråttom och våra krav och åtgärder måste vara skarpa och långtgående. Det som

hittills åstadkommit är helt otillräckligt, skriver femton undertecknare.

Detta är en opinionstext i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

Läs senare

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s klimatreporter Peter Alestig ger dig veckans viktigaste läsning om klimatkrisen – nyheter, granskningar, fördjupningar och intervjuer.

Skaffa nyhetsbrev

Hoten mot framtiden växer. Det klimatnödläge mänskligheten försatt sig i, visar med smärtsam tydlighet på behovet av omprövning och nya förhållningssätt. Som individer och samhälle måste vi nu skyndsamt – och på allvar – lära oss leva i större ödmjukhet och varsamhet, med insikt om vårt beroende av naturen och de planetära gränserna. Klimatkrisen innebär på många sätt en existentiell utmaning!

Därför är det hög tid att skapa en allians över åsiktsgränser, trosbekännelser och språkbarriärer. Klimatfrågan får inte reduceras till en höger- eller vänsterfråga. Det är akut bråttom och våra krav och åtgärder måste vara skarpa och långtgående; det som hittills åstadkommit av regeringar världen över är klart otillräckligt.

Den nuvarande utformningen av politik och ekonomi förmår inte att i tid garantera den omställning som krävs. Marknaden är bra på mycket men den ger ingen röst åt naturen, ej heller åt framtida generationer. Vad världen och varje nation nu behöver är mer av modigt ledarskap, djärva reformer och nytänkande. Stora förändringar måste göras i finanssektorn, energiproduktionen, industrin, transporter och byggande samt i jord- och skogsbruket. Ekonomin får inte längre primärt styras av kortsiktiga vinstintressen.

I Statsrådsberedningen bör en styrgrupp inrättas som under statsministerns ledning organiserar regeringens insatser. Vi utmanar nu Sveriges politiker och företagsledare med 15 tunga krav. Arbetet måste påbörjas nu.

Våra svenska offentliga förvaltningar, på nationell och lokal nivå måste riggas till ett mer långsiktigt, strategiskt agerande, med kompetens för ren katastrofhantering. Beslutsprocesser måste kortas, formella hinder för historiskt stora investeringar undanröjas och det finanspolitiska ramverket

ändras. I Statsrådsberedningen bör en styrgrupp inrättas som under statsministerns ledning organiserar regeringens insatser. Vi utmanar nu Sveriges politiker och företagsledare med 15 tunga krav. Arbetet måste påbörjas nu.

1 Skärp klimatmålen. Sveriges klimatmål måste skärpas. Vårt

övergripande krav är nettonollutsläpp i Sverige i tidsspannet 2035–2040. För att detta ska vara möjligt måste växthusgasutsläppen minska med minst 10 procent årligen

2 Bryt kortsiktighetens förbannelse i ekonomin. Kortsiktighet

ska inte längre dominera i politik och ekonomi. Aktiebolagslagen bör även omfatta företagens ekologiska och sociala ansvar. Det bör undersökas hur kortsiktiga vinster kan beskattas hårdare än vinster av kapital som allokerats för långsiktiga, hållbara investeringar. Redovisning av investeringar och utlåning till fossila ändamål bör vara obligatoriskt för finanssektorn.

Det bör undersökas hur kortsiktiga vinster kan beskattas hårdare än vinster av kapital som allokerats för långsiktiga, hållbara investeringar.

3 Påskynda elektrifieringen. En nyckelfråga är elektrifiering i

kombination med effektivisering, inte minst av industri och transporter. Fokus framöver måste ligga på havsbaserad vindkraft. Kraftnäten ska byggas ut liksom smarta system för lagring av el. Försäljningen av fossildrivna fordon bör stoppas senast 2030. Järnvägsnätet ska rustas upp och byggas ut. De knappa tillgångarna på inhemska, hållbara biodrivmedel gör att elbilismen måste stimuleras att växa snabbare än i dag. Det

förutsätter effektiv återvinning av batterier och mineraler som krävs för den nya tekniken.

4

Öka kolsänkorna. Skogsnäringens kalhyggesmetoder måste

modifieras och till stor del övergå i kontinuitetsskogsbruk. Skogsägare som senarelägger sin avverkning så att träd och mark kan lagra mera kol ska premieras. Andelen timmer ska ökas så att trä på sikt kan ersätta mera betong i byggbranschen. Mer skog – inklusive gammal skog – ska skyddas för både klimatets och den biologiska mångfaldens skull. Det är också viktigt för rennäringsen, rekreation och skönhetsupplevelser samt den växande naturturismen. Våtmarker ska restaureras och skyddas som viktiga kolsänkor, och bönder som långsiktigt binder kol i marken bör få ersättning.

5

Börja mäta rätt saker. Bnp-måttets dominans för det ekonomiska

tänkandet bör upphöra till förmån för mer rättvisande mål som god hälsa, meningsfulla arbeten, rättvis inkomstfördelning, stabilt klimat och friska ekosystem.

6

Utnyttja nya, omvälvande tekniker. Tekniksprång är en viktig

del av omställningen. De nya investeringarna i fossilfri batteri- och stålproduktion är löftesrika, även på global nivå. Artificiell intelligens, bioteknik och kognitiv teknologi innehåller risker för både demokrati, privatliv och jobb men har samtidigt potential att bidra med omvälvande positiva förändringar för både klimat och miljö.

Artificiell intelligens, bioteknik och kognitiv teknologi innehåller risker för både demokrati, privatliv och jobb men har samtidigt potential att

bidra med omvälvande positiva förändringar för både klimat och miljö.

7

Satsa på skatteväxling. Genomför en skattereform med fokus på

sänkta skatter på arbete och ökad beskattning av kapital, konsumtion samt uttag från naturen, inklusive utsläppen av växthusgaser. Skatteintäkter från vindkraft bör tillfalla berörda kommuner.

8

Driv på för ökad resurseffektivitet och en cirkulär

ekonomi. Driv på övergången från linjära till cirkulära produktionsformer. Gör andrahandsmarknaden lönsam – genom en skattereform, slopad moms på återvunna material och designkrav för ökad livslängd hos produkter. Den offentliga upphandlingen uppgår i dag till cirka 800 miljarder kronor årligen och bör systematiskt användas för att minska utsläppen och resursanvändningen,

9

Gör finansmarknaden grön. Pensionsfondernas och försäkrings-

bolagens kapital måste skyndsamt styras bort från det fossila till det hållbara. En grön investeringsbank bör skapas, för såväl privata som offentliga investeringar. På sikt bör alla banker bli ”gröna”.

Folkbildningen behöver stärkas med i storleksordningen en miljard kronor årligen för klimatpedagogiska satsningar.

10

Fördjupa demokratin med kunskap och

engagemang. För att Sveriges klimatomställning i en snabbt föränderlig tid ska lyckas, måste demokrati och delaktighet både fördjupas och ”speedas upp”. Det måste få konsekvenser för läroplaner och pedagogik i skola och vuxenutbildning. Folkbildningen behöver stärkas med i storleksordningen en miljard kronor årligen för klimatpedagogiska satsningar.

11

Verka för rättvis omställning.

 Utan rättvisa kommer

klimatomställningen att försvåras och försenas. Valfärdsklyftorna måste därför minskas, bland annat genom en mer progressiv skattepolitik. Systemet för skatteutjämning mellan rika och fattiga kommuner ska stärkas och en grön kompetensutveckling i kommun och företag uppmuntras. Nätet av snabbbladdare måste byggas ut, inte minst på landsbygden så att övergången från fossil- till elbilism blir både realistisk och attraktiv.

12

Minska konsumtionens

klimatpåverkan. Materialanvändningen orsakar minst hälften av koldioxidutsläppen och 90 procent av förlusten av biologisk mångfald. Livskvalitet och välbefinnande rymmer så mycket annat än materiell konsumtion. Prioritera åtgärder som minskar konsumtionens negativa påverkan på natur och klimat, till exempel genom att sänka momsens på kulturkonsumtion.

Allt fler i vuxengenerationerna inser att barnen – våra egna och världens – inte kommer att förlåta oss om vi inte nu gör allt vad som står i vår makt för att förändra våra livsstilar och kräva en helt ny kurs för Sverige.

13

Öka tempot i EU:s klimatomställning. Sverige ska vara

drivande för att unionen ska bli klimatneutral senast 2040. Bland styrmedlen krävs ett globalt pris på koldioxid och, i avvaktan därpå, klimattullar. Unionen måste ha beredskap för de ökande flyktingströmmar som följer i spåren av den växande klimatkrisen.

14

Stöd en internationell konvention om brott mot

naturen. Stöd aktivt förslaget om ekocid som internationellt brott inom Romstadgan för Internationella brottsmålsdomstolen.

15

Öka klimatstödet till fattiga länder. Flerdubbla stödet till

låginkomstländernas klimatomställning och anpassning. Stöd utvecklingen av ett globalt hållbart skogsbruk, som lagrar mer kol, skyddar skogar med höga naturvärden och erbjuder jobb i exempelvis skogsekoturism. Inom ramen för fattigdomsbekämpningen bör utbildning av unga kvinnor och tillgång till reproduktiv hälsa prioriteras.

Valet borde vara lätt! Folkhälsomyndigheten visar att allt fler barn oroar sig för klimatförändringarna och den framtid de ska leva i.

Allt fler i vuxengenerationerna inser att barnen – våra egna och världens – inte kommer att förlåta oss om vi inte nu gör allt vad som står i vår makt för att förändra våra livsstilar och kräva en helt ny kurs för Sverige. Det är ännu inte för sent – men akut bråttom!

DN Debatt. 4 oktober 2021

Debattartikel

Gudrun Schyman, Anders Wijkman, Kristina Persson, KG Hammar, med flera:
[”Hög tid för en klimatallians över höger/vänster-gränsen”](#)